

GHID
DE ORGANIZARE ȘI DESFĂȘURARE A
EVACUĂRII DIN DIN CONSTRUCTII CU
DESTINAȚIA SPATII PENTRU COMERT
ÎN CAZUL MANIFESTĂRII UNEI
SITUAȚII DE URGENTĂ GENERATĂ DE
PRODUCEREA UNUI INCENDIU
SAU A UNUI SEISM

PREFAȚĂ

În ultimii ani, *conceptul de centru comercial* s-a dezvoltat ca semnificație și complexitate ca urmare a creșterii consumului și a nivelului de trai. Astăzi, practic fiecare mare oraș din România are cel puțin un astfel de centru comercial.

Centrele comerciale moderne cum ar fi *mall-urile, hipermarket-urile și supermarket-urile* sunt, în general, construcții cu spații foarte mari iar magazinele din interiorul acestora sunt conectate între ele pe unul sau mai multe niveluri. Organizarea din punct de vedere al destinației spațiilor din cadrul acestor obiective este foarte variată, pornind de la *magazine de diferite specialități, magazine alimentare, cinematografe, zone recreaționale, restaurante, baruri, cafenele, sedii de birouri, cazinouri, spații sportive și parcări subterane sau supraterane*. În centrele comerciale pe mai multe niveluri, etajele sunt de obicei interconectate între ele prin ascensoare sau scări rulante, iar acoperișul construcțiilor este realizat, de regulă, sub formă de boltă.

În centrele comerciale se găsesc foarte multe materiale combustibile ce pot influența propagarea flăcărilor în cazul producerii unui incendiu – decorațiuni interioare, băuturi alcoolice, detergenți, articole vestimentare etc. De asemenea, în interiorul acestor construcții sunt depozitate cantități mari de materiale plastice care, în cazul producerii unui incendiu și aprinderii acestora produc un fum toxic cu efecte asupra utilizatorilor.

Un risc ridicat pentru utilizatori îl constituie și seismele puternice, raportat la structura complexă a centrelor comerciale, respectiv, arcade, zone înalte cu pasarele, delimitări din materiale de sticlă etc.

Problemele cele mai mari cu spațiile comerciale mai sus menționate constau în faptul că acestea sunt complexe, în general, ca stil arhitectonic, dimensiuni și pot fi foarte diferite din punct de vedere constructiv. Acestea pot avea niveluri unice sau multiple, pot fi părți ale unui complex hotelier sau un aeroport sau pot încorpora un spațiu deschis mare dintr-o clădire, folosind arhitecturi moderne și materiale noi.

Prezentul *Ghid* este conceput pentru a putea fi utilizat ca material pentru prevenirea, pregătirea, răspunsul și reducerea urmărilor unei situații de urgență generată de producerea unui incendiu sau a unui seism în spațiile pentru comerț din România.

Spațiile pentru comerț ce fac obiectul prezentului *ghid* includ:

- a) *spații pentru comerț independente: centre comerciale de tip show-room și magazine.*
- b) *spații pentru comerț înglobate în alte construcții: centre comerciale de tip mall, hipermarket și supermarket.*

SECȚIUNEA 1 – INTRODUCERE

Prezentare generală

Ghidul oferă un model operațional necesar spațiilor pentru comerț pentru atenuarea urmărilor unor situații de urgență generate de producerea unui incendiu sau a unui seism, care se pot manifesta în România.

Ghidul de evacuare conține un set de reguli aplicabile tuturor spațiilor pentru comerț, personalul din cadrul acestora fiind încurajat să analizeze prezentul document, să-l însușească și să îl adapteze în funcție de specificul propriei unități.

Structura acestui *ghid* conține pașii ce trebuie urmați de grupul țintă în vederea asigurării evacuării, protecției și salvării componentelor acestuia în cazul producerii unui incendiu sau a unui seism.

Grupul țintă al *ghidului* este format din următoarele categorii de *utilizatori*:

- a) *personalul angajat*;
- b) *personalul care desfășoară activități de prestări servicii/întreținere*;
- c) *cumpărătorii*.

Ghidul are un caracter orientativ, general, de recomandare, nu constituie un *act normativ* și este un bun instrument de lucru aplicabil pentru toate categoriile de spații pentru comerț aflate pe teritoriul României, indiferent de forma de proprietate, utilizare sau administrare ori de autoritatea/instituția coordonatoare.

Ghidul nu este o normă de dotare cu echipamente ce trebuie asigurate în spațiile pentru comerț în cazul producerii unui incendiu sau a unui seism sau de dotare obligatorie cu diverse materiale necesare în asemenea situații.

Scopuri

Scopul *ghidului* este oferirea unui model pentru spațiile pentru comerț din țara noastră de a răspunde și de a reduce urmările negative ale unei situații de urgență, generată de producerea unui incendiu sau a unui seism ce are ca rezultat perturbarea activităților normale.

Principalul *scop al evacuării* îl constituie salvarea tuturor categoriilor de utilizatori ai spațiilor pentru comerț din România ce pot fi afectate de urmările negative ale unei situații de urgență.

Obiective

Obiectivele principale ale *ghidului* sunt următoarele:

- 1) Asigurarea protecției tuturor categoriilor de utilizatori ai spațiilor pentru comerț din România.
- 2) Asigurarea unui răspuns coordonat la situațiile de urgență generate de producerea unui incendiu sau a unui seism și evacuarea în condiții de siguranță a tuturor utilizatorilor spațiilor pentru comerț din România.

SECȚIUNEA 2

PARTICULARITĂȚI PRIVIND EVACUAREA ÎN SITUAȚII DE URGENȚĂ GENERATE DE PRODUCEREA UNUI INCENDIU SAU A UNUI SEISM ÎN SPAȚIILE PENTRU COMERȚ

Concomitent cu intrarea în funcțiune a instalației de stingere cu sprinklere detectoarele alertează despre producerea incendiului, transmit semnalul către centrala de semnalizare și se declanșează sistemul de alarmare în caz de incendiu, toți utilizatorii trebuind să se evacueze din spațiile de comerț.

Evacuarea propriu-zisă se realizează prin mai multe ieșiri, iar principalul aspect constă în evitarea panicii. De asemenea, persoanele aflate în apropierea focarului de incendiu vor fi evacuate de urgență.

Toți utilizatorii trebuie să fie în măsură să ajungă în locuri sigure în afara construcției în care s-a produs incendiul. Căile de evacuare trebuie să fie suficiente ca număr, sigure, ușoare și accesibile. Siguranța evacuării trebuie asigurată, în principal, prin următoarele elemente: *căile de evacuare trebuie suficient protejate de efectele incendiului, traseele de evacuare trebuie semnalizate corect și să fie vizibile în cazul degajării de fum, sistemele realizate pentru evacuarea fumului și instalațiile de stingere cu sprinklere trebuie să fie în stare de funcționare la parametrii la care au fost proiectate și realizate.*

Suprafața din interiorul unui centru comercial trebuie privită ca un sistem adaptiv deosebit de complex, ale cărei componente de bază, respectiv *numărul utilizatorilor din clădire care trebuie să fie evacuați, coridoarele, pasajele de trecere, scările, subteranele pentru parcare a autorurismelor, apariția în anumite zone a fumului în cazul producerii unui incendiu și scăderea gradului de vizibilitate, numărul de ieșiri din clădire, supraaglomerarea, existența utilizatorilor cu dizabilități și/sau cu handicap locomotor (nedepasabile), viteza de deplasare a acestora în interiorul clădirii, influențează în mod direct modul în care se va desfășura evacuarea.*

ACȚIUNI DE RĂSPUNS PRIVIND EVACUAREA ÎN SITUAȚII DE URGENȚĂ GENERATE DE PRODUCEREA UNUI INCENDIU SAU A UNUI SEISM

Este important de reținut faptul că, toți proprietarii/persoanele delegate să administreze aceste tipuri de obiective sunt principalii responsabili pentru sănătatea și siguranța utilizatorilor spațiilor pentru comerț din România în timpul unei situații de urgență.

Următoarele acțiuni de răspuns la situațiile de urgență menționate precizează principalele activități ce trebuie desfășurate de către personalul din cadrul spațiilor pentru comerț.

1. Acțiuni comune privind asigurarea condițiilor de evacuare a utilizatorilor derulate anterior manifestării situației de urgență generată de producerea unui incendiu sau a unui seism

✓ Tot personalul angajat trebuie instruit cu privire la modul corect de comportare în cazul producerii unui incendiu (de ex: să se deplaseze cât mai aproape de podea în încăperile cu fum; semnificația ușilor închise ca protecție contra propagării fumului și căldurii; stingerea focului de pe hainele incendiate cu o altă haină sau prin rostogolire pe podea, interzicerea utilizării liftului în caz de incendiu, etc.) sau a unui seism (de ex: rămânerea în interiorul spațiului comercial până la încetarea seismului, interzicerea utilizării liftului și scărilor în caz de seism etc.).

✓ Numărul unic de urgență 112 trebuie afișat în locuri vizibile din incinta unității.

✓ Sistemele de alarmare și semnalizare a incendiilor precum cele de alarmare în cazul producerii unui seism (poate fi același sistem pentru ambele situații de urgență) trebuie să fie în permanentă stare de funcționare la parametrii de performanță pentru care au fost proiectate și să fie conectate la un sistem autonom de alimentare cu energie electrică de joasă tensiune. Se recomandă pregătirea și a altor echipamente de alarmare de rezervă (de exemplu: megafon, sistem de anunțare cu mesaj preînregistrat etc.).

✓ Semnalul de alarmare/evacuare trebuie cunoscut de către întreg personalul unității.

✓ Pentru accesul și evacuarea persoanelor dizabilități și/sau cu handicap locomotor (nedeplasabile), precum și ale altor categorii de persoane care nu se pot evacua singure, trebuie adoptate soluții și măsuri adecvate, cu respectarea reglementărilor tehnice specifice, respectiv amenajarea unor rampe la parterul unității, în zona de ieșire din clădire. Aceste rampe trebuie să fie funcționale astfel încât să poată fi asigurată în permanență evacuarea în siguranță a acestui tip persoane.

2. Acțiuni specifice privind asigurarea condițiilor de evacuare a utilizatorilor derulate anterior manifestării situației de urgență generată de producerea unui incendiu

✓ Conducătorul unității trebuie să stabilească, prin decizie scrisă pentru fiecare zonă/nivel a/al clădirii, personalul responsabil cu verificarea evacuării tuturor persoanelor din toate spațiile aferente zone/nivelului în cauză. De asemenea, tot prin decizie scrisă, conducerea unității va desemna personalul component al echipelor de evacuare/salvare, cu nominalizarea unui responsabil pe fiecare nivel sau zonă delimitată.

✓ Planurile de evacuare a persoanelor în caz de incendiu, întocmite potrivit reglementărilor în vigoare vor fi afișate pe fiecare nivel, pe căile de acces și în locurile vizibile, astfel încât să poată fi cunoscute de către toate persoanele interesate.

✓ Căile de evacuare în caz de incendiu din unitate, inclusiv a celor care duc pe terase, în refugii sau în alte locuri special amenajate pentru evacuare, vor fi marcate cu indicatoare standardizate, conform cerințelor minime pentru semnalizarea de securitate și/sau de sănătate la locul de muncă, astfel încât traseele acestora să fie recunoscute cu ușurință, atât ziua cât și noaptea, de persoanele care le utilizează în situații de urgență.

✓ Instalația electrică pentru iluminatul de securitate pentru evacuare în caz de incendiu trebuie să fie funcțională și să fie prevăzută cu a doua sursă de alimentare cu energie electrică de joasă tensiune, conform reglementărilor tehnice în vigoare.

✓ Căile de evacuare din unitate trebuie să fie permanent libere și în stare de utilizare la parametrii la care au fost proiectate și realizate, iar lățimea acestora nu trebuie îngustată prin amplasarea diverselor materiale/mărfuri care pot crea dificultăți la evacuarea utilizatorilor.

✓ Locurile de adunare, special amenajate pentru evacuare, stabilite de conducerea unității trebuie să fie amplasate într-o zonă sigură, la distanțe de siguranță față de eventuale surse de pericol și astfel încât să nu îngreuneze accesul și intervenția forțelor de intervenție sosite la fața locului.

3. Acțiuni specifice privind modul de desfășurare a activităților de evacuare pe timpul manifestării situației de urgență generată de producerea unui incendiu

3.1 Incendiu într-un spațiu pentru comerț:

✓ Persoana care va observa incendiul va apela imediat 112 și va anunța incidentul. În situația în care persoana care va observa incendiul este un copil, acesta va anunța despre eveniment primul adult pe care-l întâlnește.

✓ Se va acționa sistemul de alarmare în caz de incendiu din dotarea unității, care obligatoriu trebuie să fie conectat și la un sistem autonom de alimentare cu energie electrică de joasă tensiune. În cazul în care nu funcționează sistemul, alarmarea se va face prin voce, utilizând megafoane sau alte mijloace de amplificarea a vocii (ex: **Alarmă, Evacuarea!**).

✓ Personalul nominalizat în echipele de evacuare/salvare va evacua utilizatorii în exteriorul construcției sau în alte zone ale acesteia, conform *planurilor de evacuare*.

- ✓ Se vor închide pe cât posibil toate ferestrele încăperilor.
- ✓ Odată cu asigurarea operațiunilor de evacuare, se va asigura, după caz, închiderea ușilor de pe căile principale de circulație, acces și evacuare, respectiv al încăperilor din ariile afectate, astfel încât să se preîntâmpine alimentarea cu oxigen a incendiului din zona/zonile unde acesta se manifestă.
- ✓ Se vor elibera căile de acces pentru autovehiculele de intervenție ale forțelor specializate.
- ✓ Responsabilii din cadrul echipelor de evacuare/salvare de pe fiecare nivel sau zonă delimitată din cadrul construcției, anunță situația evacuării conducătorului unității sau, în lipsa acestuia, cadrului tehnic p.s.i./personalului de specialitate cu atribuții în domeniul apărării împotriva incendiilor.
- ✓ Personalul responsabil cu verificarea evacuării tuturor utilizatorilor va verifica toate încăperile aferente fiecărui nivel al clădirii și spațiilor respective pentru a se asigura că nu au rămas persoane în respectivele locații și că toți utilizatorii acestora au părăsit încăperile și/sau au fost evacuați și anunță rezultatul directorului unității sau, în lipsa acestuia, cadrului tehnic p.s.i./personalului de specialitate cu atribuții în domeniul apărării împotriva incendiilor.
- ✓ Ulterior se va intra în clădire doar după intervenția și cu acordul serviciilor de urgență profesionale.
- ✓ În cazul în care incendiul este de mică amploare, personalul stabilit în organizarea intervenției de stingere la locul de muncă va acționa pentru lichidarea acestuia cu mijloacele de primă intervenție din dotare (stingătoarele portative).

3.2 Incendiu în apropierea (exteriorul)spațiului pentru comerț:

- ✓ Persoana care va observa incendiul va apela imediat 112 și va anunța incidentul. În situația în care persoana care va observa incendiul este un copil, acesta va anunța primul adult pe care-l întâlnește despre eveniment.
- ✓ Dacă există pericolul propagării incendiului către clădire, personalul nominalizat în echipele de evacuare/salvare va sprijini evacuarea utilizatorilor în exteriorul construcției conform *planurilor de evacuare*.
- ✓ Este obligatoriu ca primii să fie evacuați/salvați utilizatorii aflați în zona de clădire cea mai apropiată de focarul incendiului și a căror viață poate fi pusă în pericol.

4. Acțiuni specifice derulate anterior manifestării situației de urgență generată de producerea unui seism

- ✓ Traseele de evacuare trebuie marcate cu indicatoare standardizate, conform cerințelor minime pentru semnalizarea de securitate și/sau de sănătate la locul de muncă, astfel încât traseele acestora să fie recunoscute cu ușurință, atât ziua cât și noaptea, de persoanele care le utilizează în situații de urgență. În acest sens, instalația electrică aferentă ce asigură alimentarea indicatoarelor trebuie să fie funcțională și să fie conectată la o sursă de alimentare cu energie electrică de joasă tensiune.
- ✓ În situația în care clădirea spațiului pentru comerț este avariata, este necesară o evacuare în exterior, sens în care locurile de adunare vor fi stabilite la distanțe de minimum 15 m de clădiri, respectiv **la peste 2/3 din înălțimea celei mai înalte clădiri din jur.**

✓ La nivelul unității conducătorul acesteia trebuie să stabilească, prin decizie scrisă, componența nominală a echipei responsabile cu evacuarea/salvarea utilizatorilor pentru fiecare zonă/nivel a/al construcției și să nominalizeze șeful fiecărei echipe.

5. Acțiuni specifice derulate pe timpul manifestării situației de urgență generată de producerea unui seism - În cazul spațiilor de comerț mai sus menționate seismele se pot manifesta când utilizatorii se află în interiorul sau când aceștia pot fi în exteriorul acestora.

5.1 Modul de acțiune în cazul unui seism care se produce atunci când utilizatorii se află în interiorul spațiilor de comerț:

✓ Personalul angajat **trebuie, pe cât posibil, să liniștească utilizatorii** aflați în acel moment în clădirea respectivă, adresându-le următoarele îndemnuri: **Păstrați-vă calmul! Panica poate produce victime!**

✓ **Mesajul cheie** într-o situație de urgență generată de producerea unui seism pentru toți utilizatorii: **Fiți calmi, nu părăsiți clădirea !**

✓ Toți utilizatorii spațiilor de comerț trebuie să se protejeze, pe cât posibil, stând ghemuiți, sub o grindă de rezistență sau lângă un stâlp de rezistență/perete interior de rezistență, sub tocurele ușilor, cu ușile întredeschise, pentru a menține libere căile de evacuare.

✓ Toate persoanele din clădire numără de la 1 la 60 pentru a avea o percepție reală asupra timpului.

✓ A se evita staționarea lângă obiecte grele amplasate pe pereți, respectiv tablouri, ghivece cu flori, lângă rafturi cu mărfuri etc.

✓ A se evita staționarea lângă ferestre deoarece geamurile se pot sparge în timpul seismului.

✓ Sub nicio formă nu se va circula pe scări în timpul producerii unui seism, fiind deasemenea interzisă utilizarea lifturilor.

5.2 Modul de acțiune în cazul unui seism care se produce când utilizatorii se află în exteriorul spațiilor de comerț:

✓ Evitați zonele în care ar putea cădea obiecte de la înălțime, cum ar fi acoperișuri, copaci, cabluri electrice sau clădiri.

✓ Așezați-vă la pământ, acoperiți capul cu mâinile, numărați de la 1 la 60 pentru a avea o percepție reală asupra timpului și așteptați încetarea seismului.

✓ Nu intrați în clădiri decât după ce acestea au fost verificate și vi s-a comunicat că sunt sigure.

6. Acțiuni specifice derulate după manifestarea situației de urgență generată de producerea unui seism

✓ Este obligatoriu să se aștepte încetarea seismului și să se evite panica iar la derularea acțiunilor de evacuare se va ține cont de caracteristicile clădirii precum și de *Particularitățile privind evacuarea în situații de urgență* prezentate în Secțiunea 2 a prezentului ghid.

✓ După încetarea seismului nu se părăsește imediat clădirea ci se așteaptă semnalul de alarmare/evacuare stabilit de conducerea unității.

✓ După încetarea seismului, personalul nominalizat în echipa responsabilă cu evacuarea/salvarea utilizatorilor pentru fiecare zonă/nivel a/al construcției va asigura

verificarea stării traseelor de evacuare (scări interioare, holuri, coridoare, uși, ieșiri etc.), iar în cazul în care acestea sunt libere, neblocați, va da semnalul de alarmare/evacuare stabilit de conducerea unității.

✓ Șeful fiecărei echipe de evacuare/salvare coordonează evacuarea utilizatorilor pe nivelul/zona pentru care a fost desemnat.

✓ După darea semnalului de alarmare/evacuare utilizatorii pot ieși în siguranță din clădire.

✓ Persoanele care vor ieși primele din clădire sunt utilizatorii care se află în spații situate la parter, în ordinea apropierii acestora față de ieșiri, urmând etajul 1, etajul 2, etc.

✓ Utilizatorii cu dizabilități și/sau cu handicap locomotor (nedeplasabili) vor fi sprijiniți de persoanele însoțitoare sau de alte persoane care-i vor ajuta să se evacueze.

✓ Pe timpul derulării operațiunilor de evacuare se va evita aglomerarea holurilor, în special a scărilor și se va circula, pe cât posibil (de preferat), pe lângă pereții ce nu au ferestre.

✓ Pentru protecția personală, utilizatorii pot folosi orice obiect pe care îl vor plasa deasupra capului, ce va fi menținut în această poziție de la ieșirea din clădire până la locurile de adunare.

✓ Toți utilizatorii construcției ies din clădire în șir de câte o persoană folosind toate traseele *stabilite ca fiind sigure*, în urma verificării integrității acestora, spre locurile de adunare stabilite. Locurile de adunare se amplasează *la peste 2/3 din înălțimea celei mai înalte clădiri din jur*.

✓ Șefii echipelor responsabile cu evacuarea/salvarea utilizatorilor pentru fiecare nivel/zonă a construcției se vor asigura că toți utilizatorii acestora au părăsit încăperile și/sau au fost evacuați/salvați și vor anunța rezultatul directorului unității sau, în lipsa acestuia, cadrului tehnic p.s.i./personalului de specialitate cu atribuții în domeniul situațiilor de urgență.

✓ În situația în care există persoane care, datorită afectării construcției în urma producerii seismului (scări rupte, prăbușite, pereți căzuți etc.), au rămas blocate în diverse spații, acestea vor folosi semnale acustice (bătăi în corpuri metalice/pereți sau alte obiecte dure, strigăte de ajutor etc.) pentru a fi auzite de personalul echipelor de evacuare/salvare și/sau de salvatorii din cadrul serviciilor profesionale pentru situații de urgență.

30.09.2015, orele 14:55